

עטרת תפארת

**יוצא לאור ע"י בית המדרש עטרת צבי
ע"ש שר בית הזוהר הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב זי"ע**

לזכר עולם יהיה צדיק בעל 'גאון וישכר'
הגאון רבי ישכר בעריש לאבין זצ"ל
בן רבי יצחק יעקב הי"ד - מונקאטש
נ"נ להרה"ק בעל ה"עטרת צבי" מזידיטשוב זי"ע

פנינים יקרים ממורינו הרב שליט"א

- לכן גם הכבוד כשרדף אחריו זה היה רק למראית עין..

מי מנה עפר יעקב וגו' (כ"ג) הרה"ק רבי יוחנן מראחיסטריוקא זי"ע (ירושלים עיה"ק) מפרש עפ"י דברי הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע - שבעולם העליון לוקחים הדרכים שהיו נוסעים בהם החסידים אל רבותיהם ונותנים הכל על כף המאזניים להוסיף משקל הזכויות, ולזה אמר בלעם מי מנה עפר יעקב היינו על דרך הנ"ל - מי יוכל למנות את העפר שיוסיפו למשקל הזכויות.

ה' אלוקיו עמו (כ"ג כ"א) בשם הבעש"ט הק' זי"ע: לעולם אין יהודי בודד, בכל מקום שהולך ובכל מקום שהוא עומד - ה' אלוקין עמו.

ועובדא הייתה אצל הרה"ק הישועות משה זי"ע, שהזמין מאן דהוא לשעה מסוימת, ובשעה היעודה כשהלה נקש בדלת - אזי פתח הרה"ק בעצמו את הדלת (מכיוון שלא היה אף אחד בנמצא באותה שעה), הלה נדהם - ושאל: האם הרבי לבד בבית? ענהו הרה"ק זי"ע: ח"ו יהודי אינו אף פעם לבד - תמיד ה' עמו...

החסיד הנודע שמפורסם בכנויו 'רבי משה בטלן' אמר בהזדמנות: מקובל אצלנו מקדמת דנא - שכל חסידישע תורה, כל רעיון ואימרת קודש שיצאה מפי קדשם של צדיקי החסידות זי"ע - יש לו מקור ושורש בספר אור החיים הק'.

בספר דברי תורה מהרה"ק המנחת אלעזר ממונקאטש זי"ע מביא: שמעתי בשם הרה"ק העטרת צבי (זקנינו הק') מהרצ"ה מזידיטשוב זי"ע שלא אמר תורה בשבתות השנה של פר' בלק, ואמר: איך אפתח פי בפרשה זו שהרשע הלז (בלעם) פתח פיו, ודיו במה שהשי"ת הפכו לטובה כבר, אמנם בנוסחא אחרת לגמרי שמענו בשמו כי אמר: שהוא אין צריך לומר עוד בפרשה זו כי כבר נאמר ונדפס חידושי מ"ש בפרשתן בינוקא בזוה"ק פרשת בלק, כידוע שהחזיק את עצמו והחזיקו כמה צדיקים בדורו ותלמידיו ז"ל - כי היה פעם אחת נשמת ינוקא קדישא זי"ע.

הנה העם היוצא ממצרים ויכס את עין הארץ (כ"ב י"א), אומר הרה"ק הישועות משה זי"ע: מצרים הוא ערוות הארץ, העצה להינצל מטומאת מצרים היא - 'ויכס את עין הארץ' לשמור ולקדש את העיניים.

ויקם בלעם בבוקר (כ"ב י"ג), שואל האור החיים הק' זי"ע: לאיזה מטרה השכים בלעם בבוקר - להיכן הוא מיהר, ומבאר: בלעם צר העין הבין שאם ישארו עוד כמה שעות - יצטרך להאכילם על חשבוננו - לכן מיהר לשלחם קודם זמן אכילה.

אם יתן לי בלק מלוא ביתו כסף וזהב לא אוכל וגו', מסביר הרה"ק רבי דוד מטאלנא זי"ע דלכאורה רואים מפסוק זה שבלעם ברח מן הכבוד וא"כ למה לא רדף הכבוד אחריו ככתוב והנה מנעך ה' מכבוד.. ומפרש דבלעם לא ברח מן הכבוד אלא למראית עין

שיחת קודש מהגה"צ מורינו הרב שליט"א

בסעודת הילולת זקינו הרה"ק העטרת צבי זי"ע

בבית מדרשינו - אור ליום שני פרשת בלק י"א תמוז תשפ"ה

בו היו שווים, והוציאו דגן אחד ונתנו עליו שם תרומה, שאין לו במה להתגאות עכשיו שקיבל קדושה מיוחדת יותר מהאחרים רק זהו גזירת הבורא - כן האדם בשעת ההתרוממות צריך לדעת שאין לו במה להתגאות יותר מהאחרים רק זהו גזירת הבורא.

בספה"ק תפארת שלמה עה"כ בפרשתינו (כב, ב-ג) וירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל לאמורי, ויגר מואב מפני העם מאוד כי רב הוא: שבלק התבונן וראה שבני ישראל נוצחין את המלחמות שלא כדרך העולם, וחקר זאת עד שהגיע להכרה שזה מחמת שהם מתפללים להקב"ה והוא מושיעם בכל המלחמות.

וזהו שאמר הכתוב, וירא בלק וכו' את כל אשר עשה ישראל דהיינו שראה בלק שכל אשר עשו ישראל והצליחו במלחמות היה ע"י לאמורי - באמרות פיהם, לכן התחיל גם הוא להתפלל להקב"ה שיצילו מבני ישראל, אך ראה שאינו עולה בידו, מחמת שלבני ישראל יש כח מיוחד לתפילה כי עושים הם הכנה לתפילה שזה עושה הכח בתפילה, וזהו המשך הפסוק ויגר מואב וכו' כי רב הוא, שראה שהעבודה של ההכנה לתפילה רב הוא - גדול היא עד מאוד ממנו והוא אינו יכול לעשות זאת, על כן קרא לבלעם שידע שכח הפה שלו גדול.

ובאופן אחר מובא בספר מגן אברהם (להרה"ק המגיד מטריסק זי"ע) שמפרש את הכתוב בפרשתינו (כב, ב-ג) וירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל לאמורי, ויגר מואב מפני העם מאוד כי רב הוא, מרמז לנו הכתוב ויגר מואב מה היתה יראתו של בלק שהוצרך לשלוח אחר בלעם, וירא בלק וכו' את כל אשר עשה ישראל לאמורי, אמורי מל' אמירה ודיבור, שראה בלק מה שבני ישראל יכולים לפעול בתפילתם ע"י אמירה ודיבור שלהם, ולכן ויגר מואב מפני הע"ם שאפילו מפשוטי עם הוא ג"כ היה ירא שיכולים להועיל בתפלתם שגם להם כח אדיר בשמים, וכ"ש אלו אשר

מתאספים אנו לרגל יומא דהילולא קדישא של זקנינו הק' שר בית הזוהר העטרת צבי זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל.

זקני הק' העטרת צבי זי"ע היה תלמיד מובהק להתנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע וגם לרבינו האר"י הק' ז"ל שנתגלו אליו מעולם העליון ללמדו פירושי הזוהר הק' וסתרי תורה, והעיד על עצמו כי בגלגול קודם היה תלמידו של הרשב"י והוא היה אחד מתשע התלמידים שישבו לפניו בעת שלימד סתרי תורה ה'אידרא', שעליהם אמר רבי שמעון 'זכאה חולקיה דמאן דאשתכח בהאי אידרא קדישא, זכאה חולקיה בעלמא דין ובעלמא דאתי'.

לדרגה גבוהה עד מאוד הגיע רבנו הק' זי"ע, כמו שנענה פעם אחת על עצמו שאם היה בימי הרשב"י היה אומרים בפתח דבריו: אמר רבי צבי, כדרך שאומרים אמר רבי חייא אמר רבי אבא וכדו'.

כן היה רבנו הק' זי"ע תלמידו המובהק ומגדולי תלמידיו של הרבי הק' מלובלין זי"ע, והסתופף גם בצילם של המגיד הק' מקאזניץ זי"ע, הרה"ק הרבי רבי מנדל מרימנוב זי"ע, והרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זי"ע, וכן שבת כמה פעמים בצל הרה"ק רבי ברוך ממעזיבוז זי"ע.

רגיל היה לומר שהוא 'מקבל שלישי' מהבעש"ט הק' זי"ע, מפני שרבנו הק' זי"ע קיבל תורה מהרבי הק' מלובלין זי"ע שקיבל תורה מהמגיד הק' ממעזריטש זי"ע שקיבל תורה מהבעש"ט הק' זי"ע, והוסיף לומר שמלבד זה הוא גם 'מקבל שני' מהבעש"ט הק' זי"ע, מפני שעוד ראה הרבה מתלמידי הבעש"ט הק' זי"ע וקיבל תורה מהם.

מובא מזקני הק' זי"ע עה"כ (במדבר יח, כז) ונחשב לכם תרומתכם כדגן מן הגורן, תרומתכם ל' התרוממות בתורה ובתפילה, דהיינו ההתרוממות שלכם בתורה ותפילה יהא נחשב לכם, כדגן מן הגורן - שכל הדגנים

במדריגה גבוהה יותר שנקראים בני ישראל כי הם מפילים כל הקמים עליהם ע"י אמירה בלבד.

בענין זה אפשר להביא, שהרה"ק האמרי חיים זי"ע הסביר פעם עד היכן מגיעה כוחה של דיבור אפילו מפשרוטי עם, והביא דוגמא לזה, באחד שדר מחוץ לעיה"ת בני ברק ואינו שומר תורה ומצוות כדבעי, ויש לו עסק לממכר ירקות לתושבי העיר בני ברק, ולצורך הענין אפילו מלביש על ראשו כיפה קטנה, וכדי לתרום ולעשר פירותיו מגיע משגיח כשרות לחנותו, ואומר לו, על פירות אלו תאמר שזה תרומה, על פירות אלו תאמר שזה מעשר, והוא אומר אחריו, וע"י דיבוריו - אפילו שהוא מפשרוטי עם - מקבלים פירות אלו קדושת תרומות ומעשרות, שאפילו צדיקים גדולים צריכים להחזיק פירות אלו בקדושתן.

ומביא בספר מאמר מרדכי (להרה"ק ר' מאטיל מסלונים זי"ע), שפעם שאל את רבנו הק' העטרת צבי' זי"ע חתנו ותלמידו הרה"ק רבי יהודה צבי מראזלא זי"ע, שהרי הדורות יורדים ויורדים, ומה יהיה התכלית עם הדורות שלאחר מכן, ענה לו רבנו הק' זי"ע, כתוב (דברים א, לט) וטפכם אשר אמרתם לבז יהיה ובניכם אשר לא ידעו היום טוב ורע, היינו שבניכם יגיעו למצב שלא יהיה בכלל בחירה ולא ידעו מהו טוב ומה רע והדור יהיה ירוד עד מאוד, ממשיך הכתוב ואומר, המה יבואו שמה ולהם אתננה והם יירשוה, היינו שבדור הזה יבוא משיח צדקינו והם יירשוה.

ובספה"ק נועם אלימלך מפרש, עה"כ בפרשתינו (כב, ג) ויגר מואב מפני העם מאוד כי רב הוא ויקץ מואב מפני בני ישראל, ומבאר בהקדם שפשרוטי עם עובדים את השי"ת במידת היראה, אבל הצדיקים עובדים את השי"ת במידת אהבה, וכל אחד ואחד לפי דרגה דיליה שעובד את ה' כן הוא משפיע על סביבתו, ובזה מפרש הפסוק ויגר מואב - המואבים קיבלו יראה והיו יראים מישראל, מפני הע"ם - שנקראים פחותים שעבדו את ה' במידת היראה ונמשך על סביבתם מידה זו, אבל ויקץ מואב - שלא יכלו לסבול וקצו בחייהם, מפני בני ישראל - העומדים במדרגה עליונה שעבדו את ה' במידת האהבה ונמשך מהם על המואבים מידת

האהבה, זה כבר היה להם יותר קשה שלא יכלו לסבול את אהבת ה' ולכן קצו בחייהם.

פעם אחת נכנס אחד להרה"ק הבאר יעקב מנדבורנא זי"ע, ואמר, שהגיע אליו אחד מהעסקנים לבקשו לתרום מכספו למוסדות, אבל הוא לא רצה לתת לו, בכדי שלא יוריד לעצמו מהכסף שהוא נותן - את האחוזים שהוא לוקח לעבודתו, רק הוא רוצה עכשיו לתת את הכסף שהכל ילך לצדקה ולא יורידו ממנו כלום, ענה לו הרה"ק זי"ע: שהוא לא רוצה לקחת את כספו, והסביר זאת, שיש כמה סוגי קורבנות שהקריבו בביהמ"ק, כגון קרבן שלמים שמזה היו הכהנים אוכלים וכולם היו יכולים לאכול מזה, משא"כ קרבן עולה שזה היה כליל לה' ואף אחד לא היה לו חלק באכילתו, ונכרי שרצה להקריב קרבן בביהמ"ק היה יכול להביא רק קרבן עולה, כי נכרי לא היה לו השגה שעוד אחד יוכל להנות מקרבנו, רק אם מקריבים זה צריך להיות כליל לה', משא"כ בני ישראל יכלו להביא גם קרבן שלמים כי הם הבינו שאם מביאים קרבן מותר לתת גם לשני.

הזוה"ק מקשה (במדבר טז:), כתוב עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות וכו' ופי האתון (אבות פ"ה, מ"ו), מדוע היה נצרך שהאתון ידבר בפני בלעם מה זה הוסיף לכל סיפור הדברים, ומתרץ שזה שהאתון דיבר לבלעם היה לו לבושה, ובזה הבין בלעם שהוא כבר הפסיד את כוחו ועברה שעתו.

ועד"ז אפשר לומר, מה דאיתא בגמ' (מגילה טז, א) שבשעה שישב מרדכי בתענית על הגזירה, ישב מרדכי עם עשרים ושתיים אלף תלמידים ולמדו, כשראה המן מגיע רכוב על הסוס התחיל מרדכי לפחד ואמר לתלמידיו שיברחו מפניו כדי שלא יכוו בגחלתו, לבסוף המתין לו המן עד שגמר, ואמר לו בא עימי ותלביש בגדי מלכות ותרכב על סוס המלך, אמר לו מרדכי שזה לא דרך ארץ ללבוש בגדי מלכות כך בלבוש שק, ואסתר ציוותה להחביא את כל הספרים ולנעול את בתי המרחצאות, עד שהוצרך המן לבד להרחיצו ולספר את שערות ראשו של מרדכי, לאחמ"כ אמר המן למרדכי עלה על הסוס אמר לו מרדכי אין לי כח, חלוש אני בגלל התעניות, הלך המן וכפף את עצמו בכדי

צריך לו, כמו שהרה"ק **הישועות משה** זי"ע היה אומר, אף אחד אינו רוצה שהשני יידע מהנעשה אצלו, אבל האדם עצמו הרי יודע מה הוא צריך, והגם שכל אחד מבחוץ נראה שהכל טוב לו, אבל הוא עצמו יודע מה שחסר לו.

המסילת ישרים אומר שלזה העולם הגיע כל אחד, לא בכדי שיהיה לו אך ורק טוב, אלא כי צריך לתקן משהו, ושמעתי פעם את הרה"ק **הישועות משה** זי"ע מתבטא, אחרי שדיברו על איזה עסקן שאינו מתנהג כדבעי, נענה ואמר: **בזה העולם מסתובבים רק אנשים שצריכים עדיין לתקן משהו, אדם השלם אין לו כבר מה לחפש בזה העולם.**

ואכן צדיקים היה להם ענין מיוחד לפעול עוד ועוד ולא להפסיק באמצע, כמו שכתוב אצל **יעקב אבינו** שקפץ עליו רוגזו של יוסף, וזאת היה מאותה סיבה שיוכל להישאר עדיין בזה העולם.

זכותו של רבנו הק' העטרת צבי זי"ע יגן עלינו על כל מה שצריך להיושע בו, שפע ברכה והצלחה, ישועות ורפואות לכל כלל ישראל, ונזכה בקרוב ללכת לקראת משיח צדקינו במהרה בימינו אמן.

המאמר והביאור

בדברי חז"ל

מנצפ"ך צופים אמרו. (מגילה ב' ע"ב)

מנצפ"ך צופים אמרו, מנצפ"ך פירש"י: **כפל אותיות**, (בסופי תיבות) צופים אמרו פירש"י: נביאי הדורות.

תורה דיחיד. (מגילה ג' ע"ב)

כבוד תורה דיחיד חמור (כמו של רבים) תלמוד תורה דיחיד קל (משל רבים).

אמר לו הקב"ה שם יזבח וכו'. (מגילה ו' ע"א)

אמר זבולון וכו', מי מודיעני וכו' אמר לו הקב"ה שם יזבח וכו' פירש"י: כאשר (כשם ש) אסור גזל (בקרבת) עולה, כך לא יגזלו ממך כלום, שאם יטול שווה פרוטה בלא דמים, תתקלקל הצביעה (של התכלת) והחול (שעושין ממנו זכוכית) ולא יועיל כלום.

שמרדכי יוכל לעלות על הסוס, בדרך עלייתו על הסוס **בעט מרדכי בהמן**, שאלו המן הלא כתיב (משלי כד) בנפל אויבך אל תשמת, ענה לו מרדכי זהו רק בישראל אבל באומות העולם כתיב ואתה על במותימו תדרוך.

וזהו ההסבר האיך זלזל מרדכי כ"כ בהמן, הרי בתחילה רואים שפחד ממנו, מה נשתנה באמצע שכבר לא פחד ממנו, אלא באותו שעה שראה שהוא הפסיד את כוחו שהוא בא לקחתו בבגדי מלכות עם הסוס של המלך, הבין מרדכי שעברה שעתו של המן ואין לו כבר מה לפחד הימנו, ואפילו שבדרך כלל כשאדם משלים עם שונאו אינו רוצה להרגיזו, אבל כאן בגלל שראה מרדכי שהמן הפסיד הכל, כבר לא פחד ממנו ויכל לזלזל בו.

וכן היה אצל בלעם, דבשעה שהאתון דיבר אליו, הבין בלעם שעברה שעתו וכבר הפסיד את כוחו ולא יוכל לקלל את בני ישראל.

מובא בספה"ק היכל הברכה קאמארנא (פרשת קדושים) מה ששמע מרבנו הק' העטרת צבי זי"ע על הפסוק (במדבר כ, טז) וישמע קולנו, פי' רש"י: בברכה שברכנו אבינו הקול קול יעקב, שאנו צועקים ונענים, (וכן הוא בתפילת הרבי ר' אלימלך: וזכותם יעמוד לנו שתשמע בקול תפלינו הזה, שנהיה נענים בעת שנתפלל אליו), ובהמשך מביא רש"י (במדבר כ, יח) אתם מתגאים בקול שהורישכם אביכם וכו', ואני אצא עליכם במה שהורישני אבי ועל חרבך תחיה, ולכאורה קשה הרי מובא (ב"ר סה, כ) שהידיים ידי עשו רק כשאין את הקול קול יעקב, אבל אם יש הקול קול יעקב איך יכלו להיות הידיים ידי עשו - שיבוא בחרבו מול ישראל, אלא זה מה שאומר לנו רש"י ששלח להם מלך אדום לומר, אתם מתגאים בקול, היינו אם אתם מתגאים בזה המעלה שיש לכם קול - כח התפילה, כבר הפסדתם הכל ע"י מידת הגאווה שיש בכם.

יעזור השי"ת שזכות זקני הק' זי"ע יגן עלינו וישפיע רפואות, ישועות, זיווגים הגונים, וכל אלו שעזרו כאן ותמיד עומדים לנו לעזור, יושעו כל אחד במה שהוא